

บทที่ 5

สรุปผล

1 ชนิดและปริมาณผลผลิตรองของป่า

ผลการสำรวจชนิดและปริมาณ พบพรรณพืชที่สามารถใช้ประโยชน์ด้านผลผลิตรองของป่าในพื้นที่สถานีวิจัยต้นน้ำแม่กลองทั้งบริเวณไร่ร้างและป่าผสมผลัดใบธรรมชาติ ทั้งหมด 43 ชนิด 37 สกุล 24 วงศ์ โดยที่ไผ่ (bamboo) ถือเป็นพรรณพืชกลุ่มหลักที่ชุมชนโดยรอบพื้นที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ทั้งจากส่วนของหน่อและลำ และสามารถเพิ่มมูลค่าภายในตลาดชุมชนมากที่สุด ทั้งในส่วนที่นำหน่อไม้สดมาขายและดองเก็บไว้เพื่อขายนอกฤดูกาลออกหน่อของไผ่ ส่วนผลไม้น้ำที่ชาวบ้านก็เข้าไปทำการเก็บผลมาเพื่อการบริโภคและขายตามท้องตลาดชุมชนที่สำคัญเช่น สมอไทย มะไฟ และ มะขามป้อม เป็นต้น เห็ดโคนและเห็ดปลวกก็จัดเป็นผลผลิตรองของป่าที่มีการซื้อขายกันมากในตลาดชุมชนเช่นกัน

การใช้ลำไผ่เพื่อการจักสาน (เข่งหรือตระกร้า) ของชุมชนในหมู่บ้านลั่นถัน พบว่ามีปริมาณการใช้ลำไผ่เฉลี่ยรายปี เท่ากับ 225 ± 161 ลำต่อปี การจักสานดังกล่าวทำให้มีรายได้สุทธิเฉลี่ยรายปีต่อครัวเรือนจากการขายส่งตระกร้าหรือเข่งประมาณ 43,850 บาท แม้ว่าจะมีการใช้ลำไผ่ในการจักสานค่อนข้างมากแต่ขณะเดียวกัน กำลังผลิตของไผ่ก็ยังอยู่ในระดับที่ชุมชนสามารถจะนำมาใช้ประโยชน์ได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้มาตรการการใช้ประโยชน์จากไผ่อย่างยั่งยืน

2. ผลกระทบของไฟป่าต่อการเจริญทดแทนของไผ่หลังการตายขุย

ไฟป่าถือได้ว่ามีผลกระทบโดยตรงต่อการตั้งตัวในระยะแรกของไผ่ภายหลังการตายขุย เนื่องจากพบว่าจำนวนลำไผ่ในพื้นที่ป้องกันไฟป่ามีมากกว่าพื้นที่ที่มีไฟป่าอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ พบจำนวนลำไผ่ในสองพื้นที่เท่ากับ 433.33 ± 99.15 และ $122.23.33 \pm 105.89$ ลำ ตามลำดับ ส่วนขนาดของลำไผ่ที่เกิดขึ้นใหม่ในพื้นที่ป้องกันไฟป่านั้นพบว่ามีขนาดของลำใหม่ที่ใหญ่ขึ้นตามอายุของกอไผ่และขนาดของลำเก่ามีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ซึ่งมีความแตกต่างกับขนาดของลำไผ่ในพื้นที่ที่มีไฟป่าที่มีขนาดเล็กกว่ามาก

3. ผลผลิตและการเจริญเติบโตของหน่อไผ่

พบชนิดไผ่ในแปลงจำนวน 4 ชนิด คือ ไผ่ไร่ ไผ่ผากมัน ไผ่บงดำ และไผ่ข้าวหลาม โดยในป่าผสมผลัดใบตามธรรมชาตินั้นพบว่า ไผ่กระจายขึ้นปกคลุมอยู่ในระดับเรือนยอดขึ้นรองอย่างหนาแน่นโดยมีความหนาแน่นของกอไผ่ในพื้นที่มีค่าเท่ากับ 1,250 กอต่อเฮกตาร์ และมีจำนวนลำเฉลี่ยเท่ากับ 26 ± 6.2 ลำต่อกอ

โดยไผ่แต่ละชนิดในแต่ละกอจะเริ่มสร้างหน่อเมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูฝนอย่างน้อยหนึ่งเดือนเนื่องจากการแตกหน่อของไผ่นั้นต้องการความชื้นในดินที่ค่อนข้างสูง พบว่าไผ่ไร่ ไผ่ผากมัน และไผ่บงดำ เริ่มสร้างหน่อในเดือนมิถุนายน และมีอัตราการผลิตสูงสุดประมาณกลางเดือนสิงหาคม จำนวนการสร้างหน่อรายปีของไผ่บงดำมีจำนวนมากที่สุด (60 หน่อต่อไร่) รองลงมาคือ ไผ่ไร่ และไผ่ผากมัน (50 และ 32 หน่อต่อไร่ ตามลำดับ) อย่างไรก็ตาม พบว่า เปอร์เซ็นต์การรอดตายของไผ่ไร่มีค่าสูงที่สุด (85.48 %) รองลงมาคือ ไผ่ผากมัน และไผ่บงดำ มีค่าเท่ากับ 69.01 และ 50.74 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ